
Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2016:1

Ekumenisk överenskommelse mellan Svenska kyrkan och Equmeniakyrkan

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2016:5 *Ekumenisk överenskommelse mellan Svenska kyrkan och Equmeniakyrkan* samt motion 2016:67. Kyrkostyrelsen föreslår kyrkomötet besluta om en ekumenisk överenskommelse med Equmeniakyrkan, vilken möjliggör lokala avtal mellan de församlingar där teologiska förutsättningar för detta finns. Motionären anser att en överenskommelse med Equmeniakyrkan inte bör ingås då teologiska förutsättningar för lokal samverkan inte finns för samtliga församlingar. Utskottet bejakar möjligheten som förslaget ger att tolka och fördjupa den gemensamma kristna identiteten och kallelsen i församlingarnas lokala kontext, i en tid då full kyrkogemenskap inte är möjlig. Utskottet föreslår därför att KsSkr 2016:5, punkt 1 och 2 bifalls samt att motion 2016:67, punkt 1 och 2 avslås.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att bifalla kyrkostyrelsens skrivelse 2016:5, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att bifalla kyrkostyrelsens skrivelse 2016:5, punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:67, punkt 1.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:67, punkt 2.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2016:5, Ekumenisk överenskommelse mellan Svenska kyrkan och Equmeniakyrkan

1. Kyrkomötet beslutar att Svenska kyrkan ingår en ekumenisk överenskommelse med Equmeniakyrkan i enlighet med framlagt förslag.
2. Kyrkomötet beslutar att den ekumeniska överenskommelsen träder i kraft den 1 januari 2017.

Motionens förslag

Motion 2016:67 av Ola Isacson, Ekumenisk överenskommelse med Equmeniakyrkan

1. Kyrkomötet beslutar att avslå kyrkostyrelsens förslag i skrivelse KsSkr 2016:5, att ingå en ekumenisk överenskommelse med Equmeniakyrkan.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med en skrivelse som anger ramarna för ekumenisk samverkan med Equmeniakyrkans samtliga

församlingar, inte enbart med församlingar som inte tillämpar troendedop av den som döpts som barn.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2016:5 och motion 2016:67 i Ln 2016:10y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Svenska kyrkan och Metodistkyrkan i Sverige ingick 1993 en ekumenisk överenskommelse med full förkunnelse- och sakramentsgemenskap och ömsesidigt erkännande av varandras ordinationer och vigningar.

Svenska Missionskyrkan (tidigare Svenska Missionsförbundet) och Svenska kyrkan ingick en ekumenisk överenskommelse 2006 efter mer än fyrtio års samtal i flera samtalsomgångar. Överenskommelsen inriktade sig på lokal samverkan och ungefär sjuttio lokala samarbetsavtal har tecknats sedan överenskommelsen ingicks.

Svenska Missionskyrkan, Metodistkyrkan i Sverige och Svenska Baptistsamfundet bildade 2011 ett gemensamt samfund och antog 2013 namnet Equmeniakyrkan (*Uniting Church in Sweden*). I linje med Läronämndens yttrande konstaterade Ekumenikutskottet 2008 (Ln 2008:12y, Eu 2008:2) att när ett nytt trossamfund bildas borde nya ekumeniska överläggningar föras med det nya samfundet.

Samtalsdialog och remissomgång

Equmeniakyrkans kyrkostyrelse föreslog 2011 att samtal skulle inledas med Svenska kyrkan för att stämma av vad den nya kyrkobilddningen innebar ekumeniskt i förhållande till de tidigare besluten. Svenska kyrkans kyrkostyrelse bejakade initiativet och direktiv fastställdes för arbetet.

Under dialogprocessens gång har kyrkostyrelse och biskopsmöte informerats löpande. Under våren 2015 överlämnade samtalsdelegationen sitt förslag. Efter remissomgång i respektive kyrka omarbetades förslaget till dess nuvarande form. En stor majoritet bland de svarande församlingarna förordar att överenskommelsen antas; det finns en tillräcklig teologisk grund och motiveringarna för en större gemenskap är övertygande.

Överenskommelsens karaktär

Den överenskommelse som nu föreslås med Equmeniakyrkan har en egen karaktär om man jämför den med tidigare ingångna avtal. Det är nu fråga om en partiell gemenskap, eftersom det finns kvarstående och olösta teologiska frågor mellan samfunden, främst synen på dopet. En övergripande överenskommelse som inte tar hänsyn till dopfrågan är inte möjlig för Svenska kyrkan, som alltid i luthersk tradition har hävdad det enda dopet som en central ståndpunkt. Det är genom det enda dopet som människan får gemenskap med Kristus och upptas i den kristna kyrkan. Dopet kan inte göras ogjort och inte göras om. Det innebär att en närmare lokal gemenskap inte är möjlig för Svenska kyrkan med församlingar inom Equmeniakyrkan som företräder en dopsyn där troendedop av sådana som döpts som barn förekommer. Samverkan får då ske inom det vidare ekumeniska arbetet på orten. På de orter där Equmeniakyrkan och Svenska kyrkan har en gemensam dopsyn finns däremot förutsättningar för en närmare samverkan.

Överenskommelsen kan betraktas som en ram som anger på vilket sätt en lokal samverkan kan ske. Den syftar till att öppna möjligheter för lokal samverkan. De tidigare överenskommelserna med Metodistkyrkan i Sverige och Svenska Missionskyrkan har haft sina stora betydelser just på det lokala planet. Kyrkostyrelsen anger i sina överväganden att den ser med glädje att ett förslag till ekumenisk överenskommelse har arbetats fram för att ge möjlighet till samverkan lokalt mellan församlingar inom de två trossamfundet. Kyrkostyrelsen skriver vidare att det är välkommet att den lokala osäkerhet som uppstod sedan Equmeniakyrkan bildats – om ekumeniska relationer med det nya samfundet – skulle kunna avskrivas i och med samarbetsavtalet.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att bifalla kyrkostyrelsens skrivelse.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:67.

Utskottet konstaterar att förutsättningar för full kyrkogemenskap mellan Svenska kyrkan och Equmeniakyrkan – på grund av teologiska skiljaktigheter i till exempel sakramentssyn och ämbetssyn – inte föreligger i dagsläget. Utskottet välkomnar dock förslaget till ekumenisk överenskommelse mellan Svenska kyrkan och Equmeniakyrkan, som ett möjligt steg mot närmande. Förslaget skapar förutsättningar för lokala sammanhang att tolka och fördjupa den gemensamma kristna identiteten och kallelsen i församlingarnas specifika lokala kontext. Där lokala förutsättningar finns kan ekumeniska samverkansavtal mellan Svenska kyrkans och Equmeniakyrkans församlingar alltså ingås. I linje med Joh.17:21 *Jag ber att de alla skall bli ett och att liksom du, fader, är i mig och jag i dig, också de skall vara i oss. Då skall världen tro på att du har sänt mig, samt i linje med inledningstexten till Kyrkoordningens 14 avdelning: *Enheten är en gåva, att uttrycka den är en kallelse - - - den kristna tron förpliktar kyrkorna att övervinna splittringen*, anser utskottet att förslaget till ekumenisk överenskommelse mellan Svenska kyrkan och Equmeniakyrkan bör välkomnas och bejakas.*

Uppsala den 29 september 2016

På Ekumenikutskottets vägnar

Lena Klevenås, ordförande

Kristin Molander, sekreterare

Beslutande: Lena Klevenås, ordförande, Daniel Tisell, Mattias Kristenson, Agneta Brendt, Lars G Linder, Anki Erdmann, Katarina Wedin, Anette Nordgren, Fredrik Sidenvall, Jan Olov Sundström, Madelaine Erlandsson, Magnus Hedin, Inga Alm, Jesper Eneroth och Göran Karlsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Stefan Hortlund, Lars Jakobsson, Victor Backström, Dan Sarkar, Elisabet Stålhjem, Lars-Ivar Ericson, Julia Kronlid, Margit Borgström, Moni Höglund och Anders Nihlgård.

Biskoparna Ragnar Persenius och Mikael Mogren har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Kyrkan kallas att söka den enhet som Kristus ber om. Det är en enhet med den treenige Gud på sanningens grund och därigenom kristna emellan. Strävan efter enhet på evangeliets grund med Equmeniakyrkan är lovvärd men då detta unga samfund rymmer betydande spänningar inom sig själv i så centrala frågor som synen på dopet – pånyttfödelsens sakrament – rymmer den föreslagna överenskommelsen en rad osäkerheter och otydligheter. Samsyn i lära och praxis måste få mogna fram inom Equmeniakyrkan utan att kompliceras av en överenskommelse med Svenska kyrkan, i vilken de facto åtskillnad görs mellan olika läror och traditioner inom Equmeniakyrkan. Vi reserverar oss mot utskottes beslut att bifalla kyrkostyrelsens skrivelse 2016:5 och vi yrkar istället bifall till Ola Isacssons motion 2016:67.

Fredrik Sidenvall och Magnus Hedin

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2016:10y

Ekumenisk överenskommelse mellan Svenska kyrkan och Eumeniakyrkan

Läronämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2016:5 och motion 2016:67

Enligt Läronämndens bedömning föreligger inte läromässiga hinder för att anta det förslag till överenskommelse mellan Svenska kyrkan och Eumeniakyrkan som föreslås i kyrkostyrelsens skrivelse. Kyrkostyrelsens skrivelse består av dels ett förslag till ekumenisk överenskommelse, dels en utförlig motivering. Läronämnden yttrar sig över det förstnämnda.

Samverkan mellan kyrkor tar sig olika uttryck. I internationell ekumenik skiljs mellan fullständig och partiell gemenskap. En fullständig gemenskap (kyrkogemenskap) är en gemenskap där teologiska skillnader fortfarande finns, men där dessa inte är av sådan karaktär att de utgör hinder för ett fullt ut delat kyrkligt liv. I en partiell gemenskap finns långtgående samstämmighet men även teologiska skillnader som är av sådan karaktär att en fullständig kyrkogemenskap ännu inte är möjlig. I en sådan gemenskap kan dock överenskommelser träffas om samverkan i kristet vittnesbörd och tjänst för världen. Läronämnden vill alltså i detta sammanhang påminna om denna skillnad mellan fullständig gemenskap (kyrkogemenskap) och partiell gemenskap (där en ekumenisk överenskommelse kan träffas).

Den föreslagna ekumeniska överenskommelsen är partiell och innebär i detta fall att en grund läggs för lokala överenskommelser där förutsättningar finns. Läronämnden påminner om att en sådan förutsättning för träffande av lokala avtal ”är att dopet betraktas som ett enda och att barndopet av samarbetspartnern erkänns som ett giltigt kristet dop” (Ln 2006:1y).

Uppsala den 31 augusti 2016

På Läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Jenny Sjögren, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Per Eckerdal, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Eva-Lotta Grantén, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2016:2

Oberoende eller ömsesidigt beroende – en kritisk studie av nationalkyrkan

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2016:18 *Oberoende eller ömsesidigt beroende – en kritisk studie av nationalkyrkan*. Utskottet välkomnar motionens önskan om kontinuerlig reflektion över Svenska kyrkans identitet som del i en världsvid, universell kyrka, om ömsesidighet och vad den konkret kan betyda. Utskottet menar att det motionen efterfrågar ständigt pågår i de lokala, nationella och internationella sammanhang där Svenska kyrkan finns och verkar. Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:18, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:18, punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:18, punkt 3.

Motionens förslag

Motion 2016:18 av Bertil Murray och Leif Nordlander, Oberoende eller ömsesidigt beroende – en kritisk studie av nationalkyrkan

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att allvarligt pröva hur Svenska kyrkan i sina beslutsstrukturer, sin finansiella och materiella förvaltning, sin teologiska bearbetning och sitt andliga liv ska gestalta det ömsesidiga beroende som bör synliggöras i relation till övriga lutherska kyrkor.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att allvarligt pröva hur Svenska kyrkan i sina beslutsstrukturer, sin finansiella och materiella förvaltning, sin teologiska bearbetning och sitt andliga liv ska gestalta ett ömsesidigt beroende i relation till den gemensamma kristenheten.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i Lutherska världsförbundet ta initiativ till att förbundet utvecklas till en mer förpliktigande gemenskap när det gäller såväl den andliga som den materiella förvaltningen.

Bakgrund

I inledningstexten till Fjortonde avdelningen: Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund i kyrkoordningen beskrivs varför Svenska kyrkan söker relationer med andra kyrkor samt vilket uppdrag och vilken kallelse kyrkor i relation har. I det tredje stycket anges följande:

Kristen tro levs i olika sammanhang och därigenom skapas en rikedom av former för kyrkans liv och lära. Enheten är en gåva, att uttrycka den är en kallelse. Mångfalden blir en utmaning, när den leder till splittring och bildande av olika kyrkor. Utifrån erfarenheterna av detta har insikten vuxit fram att den kristna tron förpliktar kyrkorna att övervinna splittringen.

Svenska kyrkan har kyrkogemenskap med kyrkor inom Lutherska världsförbundet (LVF), och med andra kyrkor efter särskilda överenskommelser; kyrkorna i Borgågemenskapen (Anglikanska kyrkan på de Brittiska öarna och Iberiska halvön), Iglesia Filipina Independiente, Gammalkatolska kyrkan av Utrechunionen, The Episcopal Church of America samt Evangelische Kirche Deutschland (EKD). Relationerna mellan Svenska kyrkan och ovan nämnda kyrkor konkretiseras på olika sätt beroende på önskemål och resurser. Svenska kyrkan har en aktiv relation med Iglesia Filipina Independiente genom Visby stift, genom utbytesprogrammet Ung i den världsvida kyrkan m.m. Relationerna till Den gammalkatolska kyrkan av Utrechunionen har ännu inte konkretiserats vilket även gäller för The Episcopal Church. Inom Borgå utgörs relationen av utbyte av präster och diakoner, gemensamma teologiska överläggningar m.m. Samtliga relationer kännetecknas av att kyrkorna bjuder in varandras biskopar till sina respektive högtider.

Arbetsordning för kyrkostyrelsen

Vad gäller obligatoriska överväganden för kyrkomötets beredande och verkställande organ kyrkomötet är de som nämns i *Arbetsordning för kyrkostyrelsen* (Ks 2013/1027, reviderad 2016-06-14) att den ska främja jämställdheten inom Svenska kyrkan på den nationella nivån samt verka för barnens bästa genom att göra barnkonsekvensanalyser inför beslut. Det nämns vidare att kyrkostyrelsen regelbundet samråder med biskopsmötet, som också på kyrkostyrelsens begäran yttrar sig i teologiska och ekumeniska frågor av större vikt

Verksamhetens inriktning på nationell nivå 2017–2019

När kyrkostyrelsen i sin skrivelse 2016:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019* formulerar hur de avser att under perioden arbeta med sitt uppdrag att svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund samt till andra religioner skriver de följande:

Verksamheten inriktas på att främja relationer med kyrkor som Svenska kyrkan har kyrkogemenskap med, till exempel Lutherska världsförbundet (LVF), eller genom särskild ekumenisk överenskommelse, för att konkret gestalta enhet och samverkan. Bilateral ekumeniska relationer med andra kyrkor utvecklas för att öka förståelsen, bearbeta teologiska skiljaktigheter och för att lära av varandra. Medlemskap i ekumeniska organisationer stödjer gemensam bearbetning av frågor. Ekumeniskt arbete vidgar perspektiven om vad det innebär att vara

kyrka och därför är det värdefullt att söka arbetsformer som ökar engagemanget lokalt i församlingarna för ekumenik och samarbete.

Exempel på insatser är högtidlighållandet av reformationen 500 år under 2017 som genomförs ekumeniskt i samverkan med bland annat LVF, Sveriges kristna råd (SKR) och Romersk-katolska kyrkan i Sverige. Den bejakade gemenskapen med Gammalkatolska kyrkorna av Utrechunionen och Episkopala kyrkan i Amerika konkretiseras under perioden och relationen till Equmeniakyrkan utvecklas i enlighet med den planerade överenskommelsen. Kontakterna med ortodoxa och orientaliska kyrkor i Sverige bedöms få ökad betydelse för Svenska kyrkans engagemang i flyktingsituationen i Sverige, likaså i andra delar av världen, inte minst Mellanöstern. LVF genomför sin generalförsamling i Windhoek i Namibia 2017 och Konferensen för europeiska kyrkor (KEK) genomförs 2018.

Det finns ett ökat behov av att värna religionsfrihet och mänskliga rättigheter och Svenska kyrkan arbetar både i bilaterala och multilaterala relationer för detta. Kyrkostyrelsen kommer att fortsätta analysera behoven hos olika grupper i utsatta situationer och stödja samarbetspartner genom de kanaler som finns både inom verksamheten för internationell mission och diakoni och genom andra ekumeniska samarbeten.

Autonomi och gemenskap

Förhållandet mellan att vara en autonom, självständig kyrka och att som sådan ingå i en kyrkogemenskap är en mycket aktuell fråga för Lutherska världsförbundet (LVF). LVF bildades 1948 som ett ”förbund” eller ”federation” bestående av autonoma kyrkor. Under de senaste 20 åren har LVF – i olika dokument – uttryckt sin identitet mer och mer som en gemenskap, en ”communion” snarare än ett förbund eller federation. Då Evangelical Church Mekane Yesus (ECMY) bröt de officiella förbindelserna med Evangelical Lutheran Church in America (ELCA) och Svenska kyrkan 2013 utmanades gemenskapstanken inom LVF. Vid sitt rådsmöte 2013 beslutade LVF att initiera en studieprocess kring frågorna om gemenskap och autonomi. Processen kommer att avslutas genom att en rapport, som bygger på medlemskyrkornas kommentarer till dokumentet *The Self-Understanding of the Lutheran Communion**, presenteras och diskuteras vid LVF:s generalförsamling i Windhoek, Namibia, i maj 2017. I Svenska kyrkan pågår en beredningsprocess kring dokumentet vilken ska resultera i en dokumentation som överlämnas till LVF i november 2016.

* (www.lutheranworld.org/content/resource-self-understanding-lutheran-communion-study-document)

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:18.
--

Utskottet välkomnar motionens önskan om kontinuerlig reflektion över Svenska kyrkans identitet som del i en världsvid, universell kyrka. Den kristna kyrkan är en kropp, en gränsöverskridande, global rörelse, vilket Svenska kyrkan alltid bör förhålla sig till i sina olika ställningstaganden och beslut, i enlighet med 1 Kor 12:27: *Lider en kroppsdel, så lider också alla de andra. Blir en del hedrad, så glädes sig också alla de andra.* Utskottet poängterar samtidigt att alla kyrkor finns i specifika

kontexter vilka påverkar hur kyrkan tolkar sin identitet och sitt uppdrag. Varje kyrka har till uppgift att räcka evangelium i just sitt sammanhang och i sin tid. Ömsesidighet är ett förhållningssätt vilket i kyrkan tydligast får sitt konkreta uttryck i vänstifts- och vänförsamlingsrelationer med systerkyrkor i världen, samt genom de konfessionella, internationella gemenskaper i vilken kyrkorna ingår – i Svenska kyrkans fall främst konkretiserat genom medlemskapet i Lutherska världsförbundet. I dessa sammanhang sker ömsesidiga möten och samtal där kyrkorna lyssnar till och utmanas av varandra. Där delar kyrkorna personella och finansiella resurser till stöd för det gemensamma missionsuppdraget. Utskottet menar att det motionen efterfrågar ständigt pågår i de lokala, nationella och internationella sammanhang där Svenska kyrkan finns och verkar. Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Uppsala den 29 september 2016

På Ekumenikutskottets vägnar

Daniel Tisell, ordförande

Kristin Molander, sekreterare

Beslutande: Daniel Tisell, ordförande, Mattias Kristenson, Agneta Brendt, Lars G Linder, Anki Erdmann, Katarina Wedin, Anette Nordgren, Fredrik Sidenvall, Jan Olov Sundström, Madelaine Erlandsson, Magnus Hedin, Inga Alm, Lena Klevenås, Jesper Eneroth och Göran Karlsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Stefan Hortlund, Lars Jakobsson, Victor Backström, Dan Sarkar, Elisabet Ståhlhem, Lars-Ivar Ericson, Julia Kronlid, Margit Borgström, Moni Höglund, Agneta Granström och Anders Nihlgård.

Biskoparna Mikael Mogren och Ragnar Persenius har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2016:3

Holistisk mission

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2016:19 i vilken föreslås att kyrkostyrelsen ska ges i uppdrag att initiera en genomlysning av Svenska kyrkans internationella arbete med syfte att arbetet ska spegla en holistisk syn på missionsuppdraget. Utskottet bejaktar den syn på holistisk mission, där såväl människans kroppsliga, själsliga som andliga behov får möta evangelium, som beskrivs i motionen. Utskottet uppfattar att denna holistiska missionssyn präglar nationell nivåns internationella arbete redan idag, varför utskottet föreslår kyrkomötet att avslå motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:19, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:19, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2016:19 av Bertil Murray och Fredrik Sidenvall, Holistisk mission

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera en genomlysning av Svenska kyrkans internationella arbete med syfte

1. att arbetet ska spegla en holistisk syn på missionsuppdraget, där varken människans kroppsliga, själsliga eller andliga behov försummas.
2. att arbetet, med förebild i afrikansk teologi såsom den kommer till uttryck i Mekane Yesus-kyrkan i Etiopien genom Gudina Tumsa, ska övervinna den dikotomi mellan höger och vänster som framträder i Svenska kyrkans missionssyn.

Bakgrund

Dåvarande Svenska kyrkans nämnd för internationell mission och diakoni fastställde 2013 en teologisk grundtext för den internationella verksamheten. Dokumentet *En livsbefrämjande tro som vår drivkraft* togs fram genom en längre process av samtal, konsultationer och analyser vilka pågick under 2011 och 2012. En projektgrupp bestående av medarbetare från olika avdelningar på kyrkokansliet genomförde workshops med kollegor, förtroendevalda på nationell och stifts nivå, internationella råd i stiftet samt med systerkyrkor och partnerorganisationer i Afrika, Latinamerika, Asien och Mellanöstern. Dokumentet finns publicerat på Svenska kyrkans intranät.

Av dokumentet framgår att det internationella arbetet har sin utgångspunkt i en teologisk tolkning av kyrkans identitet och av människans roll i Guds mission. Missionsuppdraget utförs genom ömsesidig kyrkosamverkan, erfarenhetsutbyte, religionsmöten, kontextuellt relevant teologisk utbildning och forskning, långsiktigt

utvecklingssamarbete med kvalitet, välgrundad policydialog samt koordinerat och effektivt humanitärt arbete. Man menar vidare att Svenska kyrkans internationella arbete har ett särskilt ansvar för att i ömsesidig samverkan med andra kyrkor och organisationer göra berättelsen om Jesus levande och möta de globala utmaningarna i vår tid. Utifrån denna teologiska grund ska den internationella verksamheten konkretiseras genom insatser och projekt.

Verksamhetens inriktning på nationell nivå 2017–2019

När kyrkostyrelsen i skrivelsen KsSkr 2016:1 *Verksamhet och Ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019* (sidan 11) beskriver Svenska kyrkans internationella mission och diakoni anger den följande:

Uppdraget är att samordna, planera och utveckla Svenska kyrkans och dess församlingars arbete, engagemang och finansiering för internationell mission och diakoni.

Verksamheten formas utifrån en nära, målmedveten och strategisk samverkan med andra kyrkor och internationella organ samt med församlingar i Svenska kyrkan. Verksamheten är inriktad på Tro och Lärande, Genusrättvisa och jämställdhet, Hälsa, Hållbar försörjning samt Fred och försoning.

Utmaningen är att ge stöd till kyrkor, organisationer och institutioner i deras arbete för evangeliet i sina sammanhang och bidra till att människor i utsatta situationer får förbättrade livsmöjligheter. I samverkan med kyrkor och andra religiösa aktörer i Sverige och världen stärks den teologiska reflektionen och det lokala uppdraget att verka för mission och diakoni.

Internationella verksamhetens policymål

Svenska kyrkans internationella verksamhet är strukturerad bland annat genom olika policymål som hela verksamheten förhåller sig till. Dessa målbeskrivningar är en del av *Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014–2017*, antagen av dåvarande Nämnden för internationell mission och diakoni. Policymålen beskriver de förändringar Svenska kyrkans internationella verksamhet vill bidra till. Under policymål *Tro och lärande* anges att verksamheten vill bidra till att stärka kyrkors kapacitet att fullfölja och genomföra sina uppgifter och uppdrag i världen, vilket inkluderar det grundläggande uppdraget att fira gudstjänst, bedriva undervisning och utöva diakoni och mission samt att dela erfarenheter av hur kyrkor holistiskt gestaltar den grundläggande uppgiften. Policyområdet prioriterar även stöd till teologiska institutioner och utbildningsprogram. Arbetet sker i samarbete med systerkyrkor, Lutherska världsförbundet, Kyrkornas världsråd, nationella och regionala ekumeniska råd, teologiska utbildningsinstitutioner samt Svenska teologiska institutet (STI) i Jerusalem. Strategisk plan för Svenska kyrkans internationella arbete finns publicerad på Svenska kyrkans intranät

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:19.

Utskottet uttrycker uppskattning över motionens efterfrågan av reflektion över en holistisk syn på mission, där såväl människans kroppsliga, själsliga som andliga behov får möta evangelium.

Utskottet uppfattar dock att denna holistiska missionssyn präglar nationell nivå internationella arbete redan idag och föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 29 september 2016

På Ekumenikutskottets vägnar

Daniel Tisell, ordförande

Kristin Molander, sekreterare

Beslutande: Daniel Tisell, ordförande, Mattias Kristenson, Agneta Brendt, Lars G Linder, Anki Erdmann, Katarina Wedin, Anette Nordgren, Fredrik Sidenvall, Jan Olov Sundström, Madelaine Erlandsson, Magnus Hedin, Inga Alm, Lena Klevenås, Jesper Eneroth och Göran Karlsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Stefan Hortlund, Lars Jakobsson, Victor Backström, Dan Sarkar, Elisabet Stålhjem, Lars-Ivar Ericson, Julia Kronlid, Margit Borgström, Moni Höglund, Agneta Granström och Anders Nihlgård.

Biskoparna Ragnar Persenius och Mikael Mogren har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2016:4

Uppföljning av uppmaningarna i Kairos Palestina-dokumentet

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2016:25, som handlar om uppföljning av hur församlingar följt rekommendationer från kyrkomötet 2012 (2012:51) om att avbryta investeringar och bojkotta företag och produkter från de israeliska bosättningarna på ockuperade palestinska områden, Västbanken och i östra Jerusalem. Det andra delförslaget i motionen handlar om att Svenska kyrkan ska uppmana svenska regeringen att ta fram kriterier för folkrättsbrott för att införa sanktioner mot Israel och stater med liknande folkrättsbrott. Utskottet föreslår att det första förslaget avslås eftersom den typen av undersökningar inte kräver kyrkomötesbeslut. Utskottet föreslår att det andra delförslaget avslås då Svenska kyrkans agerande i frågor om Israel och Palestina utgår från ett positionspapper antaget 2012 och som kommer att revideras under 2016.

Till betänkandet finns en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:25, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:25, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2016:25 av Anders Nihlgård, Uppföljning av uppmaningarna i Kairos Palestina-dokumentet

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i samarbete med stiftet genomföra en undersökning av hur församlingarna i linje med 2012 års (2012:51) kyrkomötesbeslut har följt uppmaningarna från Kairos Palestina-dokumentet att avbryta investeringar, införa sanktioner och bojkotta företag och produkter från de israeliska bosättningarna på de ockuperade palestinska områdena, Västbanken och östra Jerusalem.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmana den svenska regeringen att ta fram kriterier för vilka folkrättsbrott som ska anses föreligga för att generella ekonomiska statliga sanktioner mot Israel och stater med liknande folkrättsbrott ska vara regeringens linje i överläggningar med övriga länder inom den Europeiska Unionen med flera internationella fora.

Bakgrund

Kairos Palestina – Ett sanningens ögonblick, det s.k. Kairosdokumentet färdigställdes år 2009. Dokumentet är skrivet av en grupp kristna palestinier och det har under ett antal år varit ett viktigt dokument till alla kyrkor och kristna för att bättre förstå människor i en utsatt situation och behovet av fred och rättvisa.

I kyrkomötet 2012 genomfördes en utförlig behandling av motionerna 2012:49, 2012:51 och 2012:55, som alla på olika sätt berörde Kairosdokumentet. Besluten i kyrkomötet 2012 omfattade ett flertal åtgärder där det primära målet var att påverka samhällets beslutsfattare, framförallt Sveriges regering och riksdag i linje med vad Ekumenikutskottet föreslog i betänkande Eu 2012:2.

Året efter redovisade kyrkostyrelsen i sin skrivelse KsSkr 2013:2 *Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012*, bil. 2 vad den gjort med anledning av de uppdrag i relation till Kairosdokumentet som kyrkomötet gett styrelsen. I skrivelserna angav kyrkostyrelsen att i och med de redovisade åtgärderna var uppdragen slutbehandlade, vilket kyrkomötet godkände.

Folkrättsbrott omfattar både statshandlingar och individuella handlingar som strider mot en viktig folkrättsregel. Det innebär att även stater kan begå överträdelser mot sina folkrättsliga förpliktelser men inte brott i straffrättslig bemärkelse.

Svenska kyrkan för sedan flera år tillbaka en kontinuerlig dialog med Sveriges regering utifrån positionspaperet *Position för långsiktigt hållbar fred mellan Israel och Palestina för Svenska kyrkans internationella arbete* som antagits av dåvarande Nämnden för internationell mission och diakoni den 22 november 2012 (kap. 3 sidan 11).

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:25.

Kyrkomötet 2012 beslutade enligt förslaget i motion 2012:51 att rekommendera församlingarna att följa uppmaningarna i Kairosdokumentet: att avbryta investeringar, införa sanktioner och bojkotta företag och produkter från de israeliska bosättningarna på de ockuperade palestinska områdena, Västbanken och östra Jerusalem. Utskottet noterar att detta var en rekommendation från kyrkomötet till församlingarna och inte något åläggande.

Förslaget i motionen innebär att kyrkomötet ska ta initiativ till en undersökning för att följa upp i vilken mån denna rekommendation har efterföljts. Utskottet menar att kyrkokansliet kan ställa den typen av frågor som ett led i de regelbundna enkätundersökningar som görs, utan att det behöver grundas i kyrkomötesbeslut.

Svenska kyrkans förhållningssätt i frågor om Israel och Palestina utgår från positionspaperet *Position för långsiktigt hållbar fred mellan Israel och Palestina för Svenska kyrkans internationella arbete*. Utskottet noterar att arbete just nu pågår för att genom internationella rådet och kyrkostyrelsen under hösten 2016 revidera detta positionspaper.

Uppsala den 29 september 2016

På Ekumenikutskottets vägnar

Lena Klevenås, vice ordförande

Stig Lundberg, sekreterare

Beslutande: Lena Klevenås, ordförande, Daniel Tisell, Mattias Kristenson, Agneta Brendt, Lars G Linder, Anki Erdmann, Katarina Wedin, Anette Nordgren, Fredrik Sidenvall, Jan Olov Sundström, Madelaine Erlandsson, Magnus Hedin, Inga Alm, Jesper Eneroth och Göran Karlsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Stefan Hortlund, Lars Jakobsson, Victor Backström, Dan Sarkar, Elisabet Stålhjem, Lars-Ivar Ericson, Julia Kronlid, Margit Borgström, Moni Höglund, Agneta Granström och Anders Nihlgård.

Biskoparna Mikael Mogren och Ragnar Persenius har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening

Undertecknad menar att motionen borde ha tillstyrkts i Ekumenikutskottet.

Anders Nihlgård

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2016:5

Svenska kyrkans val av samarbetspartner inom religionsdialogen

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2016:50, *Svenska kyrkans val av samarbetspartner inom religionsdialogen*. Utskottet menar att denna fråga behandlades och avsågs redan under kyrkomötet 2015 med motiveringen att majoriteten av dialoger med islam som Svenska kyrkan deltar i sker på lokal och regional nivå där även eventuell utvärdering bör ske. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motion 2016:50.

Till betänkandet finns en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:50.

Motionens förslag

Motion 2016:50 av Johanna Andersson, Svenska kyrkans val av samarbetspartner inom religionsdialogen

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning som granskar och utvärderar Svenska kyrkans religionsdialogprojekt med islam, med särskilt avseende på vilka muslimska grupper som har fått representera islam.

Bakgrund

Vid 2014 års kyrkomöte behandlades motion 2014:109 om lokala dialogcentra.

Ekumenikutskottet behandlade motionen i betänkande Eu 2014:5. Utskottet föreslog kyrkomötet att med anledning av motionen uppdra åt kyrkostyrelsen att genomföra en kartläggning av det interreligiösa och interkulturella sammanhang där Svenska kyrkan finns med.

Utskottet anger följande motiv för sitt förslag:

Utskottet ställer sig positiv till motionens grundhållning om vikten av religionsdialog på lokal och regional nivå. Redan idag finns interreligiösa och interkulturella råd och interreligiösa initiativ på en mängd platser i Sverige. Utskottet uttrycker viss tveksamhet till huruvida nationell nivå ska ansvara för och strukturera denna typ av uppdrag. Dialog tarvar relation och relation uppstår i konkreta möten, varför kompetens och engagemang för lokala dialoger främst står att finna i det lokala sammanhanget. Utskottet menar vidare att stiftens situationer vad gäller det interreligiösa arbetet ser väldigt olika ut. Därför bör inte

arbetet med lokal religionsdialog utredas eller regleras av nationell nivå utan stift och församling bör ha frihet att anpassa verksamhet och samarbeten efter behov och kontext. Utskottet föreslår därför att motionen avslås. Däremot ser utskottet ett behov av en kartläggning av de interreligiösa och interkulturella sammanhang där Svenska kyrkan redan nu är aktiv, i syfte att inspirera församlingar och stift.

En kartläggning av de interreligiösa och interkulturella sammanhang där Svenska kyrkan finns med inleddes under hösten 2015.

I arbetet ingår att ta kontakt med interreligiösa aktörer på olika nivåer i Svenska kyrkan och beakta förutsättningar och arbetssätt. Vidare att kartlägga ekumeniska och internationella partner i det interreligiösa arbetet samt att kartlägga och beskriva interreligiösa sammanhang, organisationer och nätverk. Det ska även genomföras en inventering av användbart material i form av böcker, dokument, studiematerial.

Målet är att arbetet ska leda till en ömsesidig förståelse mellan olika trostraditioner och att interreligiös samverkan i kyrka och samhälle uppmuntras. Det ska ge en översikt över Svenska kyrkans engagemang i interreligiösa frågor. Det ska även bidra med kunskap om interreligiösa frågor och arbetssätt samt ge inspiration till stift och församlingar att engagera sig i interreligiösa sammanhang.

Slutrapportering beräknas ske till kyrkomötet 2017.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:50.

Redan 2015 behandlade utskottet en motion med liknande innehåll. I övervägandetexten för Eu 2015:11 gällande motion 2015:106 formulerade utskottet följande: ”Utskottet konstaterar att majoriteten av dialoger med islam som Svenska kyrkan deltar i sker på lokal och regional nivå. Utskottet menar att det inte är nationell nivå uppdrag att utvärdera, kostnadsberäkna och analysera verksamhet som beslutas och bedrivs på församlings- och stiftsnivå utan det bör göras av de för det specifika sammanhanget ansvariga”.

Utskottet menar att samma överväganden gäller även för motion 2016:50 och föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen.

Uppsala den 29 september 2016

På Ekumenikutskottets vägnar

Lena Klevenås, ordförande

Kristin Molander, sekreterare

Beslutande: Lena Klevenås, ordförande, Daniel Tisell, Mattias Kristenson, Agneta Brendt, Lars G Linder, Anki Erdmann, Katarina Wedin, Anette Nordgren, Fredrik Sidenvall, Jan Olov Sundström, Madelaine Erlandsson, Magnus Hedin, Inga Alm, Jesper Eneroth och Göran Karlsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Stefan Hortlund, Lars Jakobsson, Victor Backström, Dan Sarkar, Elisabet Stålhjem, Lars-Ivar Ericson, Julia Kronlid, Margit Borgström, Moni Höglund, Agneta Granström och Anders Nihlgård.

Biskoparna Ragnar Persenius och Mikael Mogren har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening

Motionären lyfter fram ett problem som behöver tas på allvar. Att se över på vilken nivå vi kan föra dialog, samarbete och samverkan med andra samfund än vårt eget görs i många andra sammanhang där vi delar tro. Så bör även göras vad gäller kyrkans dialogprojekt med andra religioner som islam. Att utvärdera vilka vi låter representera islam är viktigt för Svenska kyrkans trovärdighet men kan även vara viktigt utifrån muslimers perspektiv. Därför föreslår vi från Sverigedemokraternas nomineringsgrupp att kyrkomötet bifaller motion 2016:50.

Julia Kronlid

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2016:6

Dementera felaktiga påståenden om Israel

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2016:51, som handlar om en uppmaning att Svenska kyrkan ska dementera vissa påståenden i ett brev till Sveriges partiledare. Motionen föreslår även att en plan tas fram för kunskapshöjande insatser om Mellanösternkonflikten samt en revidering av Svenska kyrkans internationella arbets positionspapper om hållbar fred mellan Israel och Palestina. Utskottet föreslår att motionen avslås.

Till betänkandet finns en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:51, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:51, punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:51, punkt 3.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:51, punkt 4.

Motionens förslag

Motion 2016:51 av Johanna Andersson, Dementera felaktiga påståenden om Israel

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att officiellt dementera påståendet att Israels regering motsätter sig en tvåstatslösning.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att officiellt dementera påståendet om att Itamar Marcus företrädde ”bosättarrörelsen” när han besökte Sverige i mars.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram en plan för kunskapshöjande insatser avseende konflikterna i Mellanöstern och redovisa detta inför kyrkomötet 2017.
4. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att revidera policyn – *Position för långsiktigt hållbar fred mellan Israel och Palestina för Svenska kyrkans internationella arbete* – från 2012 utifrån det förändrade säkerhetsläget i regionen.

Bakgrund

Svenska kyrkan arbetar i frågor om Israel och Palestina-konflikten utifrån det grundläggande förhållningsätt som anges i det av dåvarande Nämnden för internationell mission och diakoni den 22 november 2012 antagna positionspapperet *Position för långsiktigt hållbar fred mellan Israel och Palestina för Svenska kyrkans internationella arbete*. Positionen täcker området inom Israel och Palestinas gränser.

Sedan positionen antogs 2012 har Mellanöstern som helhet genomgått stora förändringar. Dokumentet kommer därför att revideras under hösten 2016.

Brevet till partiledarna

Motionären refererar till ett brev daterat 15 mars 2016 från Svenska kyrkan och Diakonia till Sveriges partiledare (förutom Sverigedemokraterna). Brevet var undertecknat av Gunilla Hallonsten, tf internationell chef i Svenska kyrkan, och Bo Forsberg, generalsekreterare för Diakonia. Syftet med brevet till partierna var att lyfta det internationella samfundets, inte minst Sveriges, folkrättsliga ansvar när det gäller den humanitära situationen på Västbanken. Vidare även att belysa Israels ansvar som ockupationsmakt under den humanitära rätten. Frågeställningarna i brevet handlade om förstörda EU-finansierade biståndsprojekt på Västbanken samt att de israeliska bosättningarna på ockuperad mark är illegala.

Brevet mottogs av partierna och svaren visade på en stor politisk samsyn kring frågor som det illegala i Israels bosättningspolitik och behovet av en tvåstatslösning. Svaren från partierna indikerade även ett stort engagemang kring den internationella humanitära rätten.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:51.

Delegationsordningen för Svenska kyrkan på nationell nivå innebär att generalsekreteraren ansvarar för kyrkokansliets verksamhet och personal. Utskottet anser därför att det inte är kyrkomötets sak att uttala sig i den fråga som motionären efterlyser. Utskottet föreslår därför avslag beträffande punkterna 1 och 2.

Svenska kyrkans förhållningssätt i frågor om Israel och Palestina utgår från positionspaperet *Position för långsiktigt hållbar fred mellan Israel och Palestina för Svenska kyrkans internationella arbete*. Utskottet noterar att arbete just nu pågår för att genom internationella rådet och kyrkostyrelsen under hösten 2016 revidera detta positionspaper. Utskottet föreslår därför avslag beträffande punkterna 3 och 4.

Uppsala den 29 september 2016

På Ekumenikutskottets vägnar

Daniel Tisell, ordförande

Stig Lundberg, sekreterare

Beslutande: Daniel Tisell, ordförande, Mattias Kristenson, Agneta Brendt, Lars G Linder, Anki Erdmann, Katarina Wedin, Anette Nordgren, Fredrik Sidenvall, Jan Olov Sundström, Madelaine Erlandsson, Magnus Hedin, Inga Alm, Lena Klevenås, Jesper Eneroth och Göran Karlsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Stefan Hortlund, Lars Jakobsson, Victor Backström, Dan Sarkar, Elisabet Stålhjem, Lars-Ivar Ericson, Julia Kronlid, Margit Borgström, Moni Höglund, Agneta Granström och Anders Nihlgård.

Biskoparna Ragnar Persenius och Mikael Mogren har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening

I betänkandet framkommer att ett brev daterat 15 mars 2016 från Svenska kyrkan och Diakonia undertecknat av Gunilla Hallonsten, tf internationell chef i Svenska kyrkan, och Bo Forsberg har skickats till samtliga partiledare utom Sverigedemokraternas. Vi finner det anmärkningsvärt att Svenska kyrkan och Diakonia på detta sätt har exkluderat ett demokratiskt valt parti som också finns representerat som nomineringsgrupp i kyrkomötet. Vi förutsätter att Svenska kyrkans internationella avdelning framöver kommer stå upp för likabehandling.

Vidare vill vi framhålla att det finns ett behov av att öka kunskapen om konflikten i mellanöstern utifrån olika perspektiv. Sverigedemokraterna har i tidigare motioner lyft fram behovet att avrevidera och nyansera Svenska kyrkans inställning till Mellanösternkonflikten. Vi instämmer i motionärens yrkande om att i revideringen av policyn – *Position för långsiktigt hållbar fred mellan Israel och Palestina för Svenska kyrkans internationella arbete* – från 2012 ska hänsyn tas till det förändrade säkerhetsläget i regionen. Sverigedemokraterna föreslår därför att yrkande 3 och 4 bifalls i motion 2016:51.

Julia Kronlid

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2016:7

Relationen till Mekane Yesus-kyrkan

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2016:53, som handlar om att utreda teologiska och icke-teologiska faktorer som skapat konflikten med Mekane Yesus-kyrkan i Etiopien. Enligt utskottets mening är LVF det forum där relationerna mellan kyrkorna utvärderas, utvecklas och bearbetas. Utskottet föreslår att motionen avslås.

Till betänkandet finns en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:53.

Motionens förslag

Motion 2016:53 av Dag Sandahl, Relationen till Mekane Yesus-kyrkan

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda vilka teologiska och icke-teologiska faktorer som skapat konflikten med Mekane Yesus-kyrkan i Etiopien.

Bakgrund

Den bilaterala kyrkokonflikten mellan Mekane Yesus-kyrkan i Etiopien (Ethiopian Evangelical Church Mekane Yesus, EECMY) och Svenska kyrkan, om våra kyrkors olika syn när det gäller sexualitet och specifikt samkönade relationer har pågått sedan år 2005 och fram till början av 2013, när Mekane Yesus-kyrkan vid sin generalförsamling officiellt bröt kyrkorelationen med Svenska kyrkan.

Vid samma tidpunkt och av liknande, men inte identiska, anledningar, förklarade Mekane Yesus-kyrkan även att kyrkorelationen med den Evangelisk-lutherska kyrkan i Amerika (Evangelical Lutheran Church of America, ELCA) skulle brytas. Konflikten mellan Mekane Yesus-kyrkan och ELCA fick ännu större praktiska konsekvenser eftersom ELCA i sin tur beslöt att avbryta allt diakonalt samarbete när de båda kyrkorna inte längre hade altare- och predikstolsgemenskap.

Svenska kyrkan gjorde en annorlunda bedömning än ELCA, och ansåg att man kunde fortsätta det diakonala arbetet just utifrån en holistisk teologi där evangeliets uttrycks i både mission och diakoni. Detta har lett till att de informella kontakterna mellan Svenska kyrkan och Mekane Yesus-kyrkan, i viss mån även på kyrkoledarnivån, är relativt täta och regelbundna, även om kyrkorelationerna just nu inte kunnat utvecklas. Samarbete beträffande teologisk reflektion och utbildning fortsätter också genom Svenska kyrkans stöd till ett högre teologiskt ekumeniskt universitet i Addis Abeba. En av tre huvudmän för universitetet är Mekane Yesus-kyrkan.

En annan plattform där Svenska kyrkan och Mekane Yesus-kyrkan möts är i det Lutherska världsförbundet (LVF), där båda kyrkorna är medlemmar. Dels möts kyrkornas representanter i olika beslutande organ, och dessutom fortsätter Svenska kyrkans stöd till LVF/World Service landprogram i Etiopien, ett program som sedan många år drivs på inbjudan och i nära samarbete med Mekane Yesus-kyrkan.

Vid 2013 års kyrkomöte behandlades en motion 2013:49 i vilken det föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att redovisa vilka konsekvenser 2009 års kyrkomötesbeslut i äktenskapsfrågan medfört för Svenska kyrkans ekumeniska samverkan och ställning nationellt och internationellt, inklusive den splittring den medfört inom LVF. Ekumenikutskottet konstaterar i sitt betänkande 2013:3 att beslutet om samkönade äktenskap orsakat reaktioner – både positiva och negativa – i den världsvida kyrkan, men utskottet menade att det var för tidigt att år 2013 genomföra en redovisning av beslutets konsekvenser. Utskottet föreslog därför att motionen skulle avslås. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

En utförlig bakgrundstext i betänkandet Eu 2013:3 redovisar hela processen i konflikten med EECMY från beslutet i Svenska kyrkan år 2006 om välsignelseakt över borgerligt ingånget partnerskap mellan par av samma kön, och vidare till det beslut som 2009 års kyrkomöte fattade om att införa könsneutral vigsel. Ett längre avsnitt i bakgrundstexten berör även processen i LVF.

LVF har alltsedan 1995 på olika sätt haft frågor om ”familj, äktenskap och sexualitet” som pågående frågor i utredningar, konsultationer, kommittéer, råds- möten och generalförsamlingar. I LVF har det genom åren på olika sätt funnits utrymme för samtal och reflektion i dessa frågor. Vid LVF:s rådsmöte i Wittenberg i juni 2016 menade LVF:s generalsekreterare Martin Junge att de bilaterala konflikterna mellan Svenska kyrkan och ELCA å ena sidan och Mekane Yesus-kyrkan på andra sidan är en av utmaningarna inför den kommande LVF:s generalförsamling i Namibia i maj 2017, eftersom dessa konflikter förhindrar LVF att mötas som en hel kommunion. Han noterade dessutom att fler kyrkor nu fattar öppna beslut på olika sidor i frågorna om mänsklig sexualitet. Martin Junge menade att LVF:s självförståelse är att den vill fortsätta att vara en hel och odelad global kommunion av lutherska kyrkor och medlemmar trots att dessa kommer till olika slutsatser i en mängd frågor och situationer.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:53.
--

Utskottet uppfattar att motionen framförallt handlar om att *utreda den process*, med teologiska och icke-teologiska faktorer, som till sist ledde fram till den officiella brytningen 2013 mellan Mekane Yesus-kyrkan i Etiopien och Svenska kyrkan. Båda kyrkorna finns kvar i LVF och vissa relationer kvarstår. Utskottet noterar att bakom problemen i relationerna ligger att både Svenska kyrkan och Mekane Yesus-kyrkan är präglade av sina respektive kontexter.

Enligt utskottets mening är LVF det forum där relationerna mellan kyrkorna utvärderas, utvecklas och bearbetas. Det bör beaktas att LVF och dess medlemskyrkor i Afrika i maj 2017 inbjuder till LVF:s generalförsamling i Namibia.

Utskottet föreslår att motionen avslås.

På Ekumenikutskottets vägnar

Daniel Tisell, ordförande

Stig Lundberg, sekreterare

Beslutande: Daniel Tisell, ordförande, Mattias Kristenson, Agneta Brendt, Lars G Linder, Anki Erdmann, Katarina Wedin, Anette Nordgren, Fredrik Sidenvall, Jan Olov Sundström, Madelaine Erlandsson, Magnus Hedin, Inga Alm, Lena Klevenås, Jesper Eneroth och Göran Karlsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Stefan Hortlund, Lars Jakobsson, Victor Backström, Dan Sarkar, Elisabet Stålhjem, Lars-Ivar Ericson, Julia Kronlid, Margit Borgström, Moni Höglund, Agneta Granström och Anders Nihlgård.

Biskoparna Ragnar Persenius och Mikael Mogren har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening

Jag uppskattar samtalet i utskottet men beklagar att utskottet avslår motionen. Brytningen 2013 var historisk i sin betydelse och om det trasiga ska kunna helas, behöver någon ta det första steget till försoning.

Det hade varit på sin plats att den kyrka som fattade beslut som i slutändan orsakade en splittring som ett första steg gör en genomlysning av processen som föregick brytningen, för att lära av historien och göra vad som kan göras för att framtida konflikter in skall behöva få samma förödande konsekvenser.

Dan Sarkar

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2016:8

Samfundet Svenska kyrkan på engelska

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2016:62, som handlar om att namnet för trossamfundet Svenska kyrkan i översättning till engelska förslagsvis ska vara The Evangelical Lutheran Church of Sweden. Utskottet finner starka skäl för att vår kyrkas benämning på engelska även fortsättningsvis ska vara The Church of Sweden och föreslår att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:62.

Motionens förslag

Motion 2016:62 av Gunilla Blom, Samfundet Svenska kyrkan på engelska

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att samfundet Svenska kyrkan i översättning till engelska ska ändras till förslagsvis Evangelical Lutheran Church of Sweden.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2016:62 i Ln 2016:11y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Svenska kyrkans historia dateras oftast ända tillbaka till år 1164 när Sverige var en romersk-katolsk kyrkoprovins med en egen ärkebiskop. Redan då fanns en uppdelning mellan öst och väst, mellan ortodoxa kyrkor i öst och den romersk-katolska i väst. Svenska kyrkan hörde till den västliga romersk-katolska. Nästa brytningstid blev 1500-talet, när det blev en brytning i den romersk-katolska gemenskapen, och de kyrkor som var mest påverkade av Martin Luther kom att kallas evangelisk-lutherska. Sverige blev då ett ”lutherskt land” och beteckningen Svenska kyrkan har egentligen därför varit det samlande namnet på denna kyrka från 1100-talet och fram till idag. Svenska kyrkans regelverk definierar Svenska kyrkan som ett evangelisk-lutherskt trossamfund med hänvisning till den augsburgska bekännelsen år 1530 och beslutet i Uppsala möte år 1593 (1 kap. 1 § i kyrkoordningen).

1985 års kyrkomöte behandlade en motion (1985:86) om att överväga ändrad benämning på Svenska kyrkan för att närmare definiera den evangelisk-lutherska

tillhörigheten. Motionen avslogs med främsta motivering att Svenska kyrkan blir särskilt omistlig och värdefull för medlemmarna, om namnet är så öppet att ingen behöver anse sig utesluten.

I den motion som nu behandlas föreslås en förändring av enbart den engelska beteckningen för Svenska kyrkan till förslagsvis ”Evangelical Lutheran Church of Sweden”.

Såväl Svenska kyrkan som Norska kyrkan – The Church of Norway – har valt att göra en direkt översättning av namnet från nationellt språk till engelska. I Finland med två etablerade statskyrkor, den ena evangelisk-luthersk och den andra med grekiskt-ortodox bakgrund, har det varit viktigt att tydligt särskilja de två kyrkorna från varandra. Därför heter Svenska kyrkans motsvarighet i Finland Evangelisk Lutherska kyrkan i Finland (på finska Suomen evankelis-luterilainen kirkko) och på engelska Evangelical Lutheran Church of Finland. I Danmark heter den evangelisk-lutherska statskyrkan Den Danske Folkekirke medan man i internationella sammanhang oftast använder beteckningen The Evangelical Lutheran Church in Denmark.

Svenska kyrkans nationella nivå bedriver sin verksamhet inom ramen för associationsformen ”registrerat trossamfund”. Det juridiskt korrekta namnet på den nationella nivån är Trossamfundet Svenska kyrkan med organisationsnummer 252002-6135. Namnfrågan var inte någon central fråga under processen med Svenska kyrkans relationsändring med staten år 2000. Svenska kyrkans grafiska profil med ny visuell strategi med ord- och bildmärke fastställdes av kyrkostyrelsen 2005-03-01 § 11. Den stegvisa integrationen av Svenska kyrkans mission (SKM) och Lutherhjälpen samt Svenska kyrkan i utlandet (SKUT) från 1990 och framåt är helt fullbordad och alla internationella kontakter, vare sig det är i utlandskyrkan eller i den internationella verksamheten, sker inom det gemensamma samlingsnamnet ”The Church of Sweden”.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:62.

Utskottet förstår motionärens tanke att det i internationella sammanhang kan vara svårt att förstå vilken kyrkofamilj Svenska kyrkan tillhör, om det inte kompletteras med att Svenska kyrkan är en evangelisk-luthersk kyrka. En jämförelse kan göras med The Church of England, där namnet inte självklart berättar att det är en anglikansk kyrka.

”Svenska kyrkan” uppfattas allmänt som ett eget självständigt namn där det är svårt att ha ett annat namn som inte är direkt översatt till andra språk, som t.ex. engelska.

Utskottet noterar att Svenska kyrkan är en luthersk kyrka med en egenart och historia som även inkluderar tiden före reformationen. Namnet Svenska kyrkan kan därför ses som ett namn som väl överensstämmer med kyrkans historia och identitet. Utskottet föreslår att motionen avslås.

Uppsala den 29 september 2016

På Ekumenikutskottets vägnar

Lena Klevenäs, ordförande

Stig Lundberg, sekreterare

Beslutande: Lena Klevenås, ordförande, Daniel Tisell, Mattias Kristenson, Agneta Brendt, Lars G Linder, Anki Erdmann, Katarina Wedin, Anette Nordgren, Fredrik Sidenvall, Jan Olov Sundström, Madelaine Erlandsson, Magnus Hedin, Inga Alm, Jesper Eneroth och Göran Karlsson.

Övriga närvarande vid beslutsstillfället: Stefan Hortlund, Lars Jakobsson, Victor Backström, Dan Sarkar, Elisabet Stålhem, Lars-Ivar Ericson, Julia Kronlid, Margit Borgström, Moni Höglund, Agneta Granström och Anders Nihlgård.

Biskoparna Ragnar Persenius och Mikael Mogren har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2016:11y

Benämning på Svenska kyrkan

Läronämndens yttrande över motion 2016:62

Läronämnden har tidigare yttrat sig i Ln 2000:7 gällande byte av namn på Svenska kyrkan. Här anför:

Beteckningen Svenska kyrkan – ecclesia svecana – är känd sedan medeltiden och har stark historisk hävd. Den uttrycker att Svenska kyrkan leder sin historia tillbaka till de äldsta kristna församlingarna. Den är förbunden med kyrkans tidigaste tid i det som i dag kallas Sverige. Beteckningen avser kyrkan inom den svenska provinsen och skall ej tolkas nationalistiskt.

I inledningen till kyrkoordningen sägs: ”Svenska kyrkans identitet som ett trossamfund med evangelisk-luthersk bekännelse kan härledas till reformationen av den svenska kyrkoprovinsen.”

Läronämnden anförde i sitt yttrande Ln 1997:11: ”(...) Svenska kyrkan är ett evangelisk-lutherskt trossamfund. Därmed avses enligt läronämndens uppfattning ett trossamfund med evangelisk-luthersk bekännelse.”

Läronämnden är medveten om den problematik som det anspråksfulla i beteckningen Svenska kyrkan kan aktualisera i dagens pluralistiska och mångkonfessionella samhälle.

Frågan om förändrat namn på Svenska kyrkan är en symbolfråga av stor vikt. Det bör enligt Läronämnden finnas övertygande skäl till att ett namnbyte skall komma på tal, skäl som kan övertyga dem som tillhör Svenska kyrkan att namnförändringen i sig inte uttrycker en förändrad identitet. Symbolfrågor och identitetsfrågor av sådan art måste behandlas med stor varsamhet och reflektion. En namnförändring för Svenska kyrkan bör enligt Läronämndens uppfattning knappast övervägas med mindre än att någon avgörande förändring inträffat som kan motivera en sådan, t ex ett ekumeniskt genombrott.

De överväganden som Läronämnden anført ovan avseende namnet Svenska kyrkan är tillämpbara även när detta ska översättas till annat språk.

Uppsala den 31 augusti 2016

På Läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Per Eckerdal, biskop

Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Eva-Lotta Grantén, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Eu 2016:8
Bilaga 1

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2016:9

Svenska Maria till Nasaret

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2016:84, som handlar om att utreda förutsättningar för att Svenska kyrkan ska erbjuda och finansiera en konstnärlig gestaltning av Jesu moder Maria i Bebådelsekyrkan i Nasaret. Utskottet föreslår med hänsyn till ekumenik och resurser att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:84.

Motionens förslag

Motion 2016:84 av Kenneth Nordgren m.fl., Svenska Maria till Nasaret

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda förutsättningar för att erbjuda och bekosta en konstnärlig gestaltning av Jesu moder Maria till området kring den romersk-katolska Bebådelsekyrkan i Nasaret som ett inslag under reformationsåret 2017.

Bakgrund

Nasaret är den största palestinska staden i Israel. Flera kyrkor har genom historien uppförts i Nasaret eftersom detta var den stad där Jesus växte upp. Den kyrka som nu dominerar staden är Bebådelsekyrkan (The Basilica of the Annunciation). Kyrkan är den femte som är byggd på samma plats. På 1600-talet fick franciskanerna tillstånd att bygga en kyrka på den plats där Maria, enligt traditionen, fick besök av ängeln. Den nuvarande kyrkan blev klar år 1969 och är Mellanösterns högsta kyrka med sina 47 meter. Utsmyckning i kyrkan i form av bilder över Jesu moder Maria har skänkts från många kyrkor runt om i världen.

Omedelbart innanför ingången till väster i kyrkan finns en pelargård där några av de utländska konstverken finns placerade. Via bronsdörrar, utsmyckade med motiv från Jesu födelse, kommer man in i den nedre kyrkan. Under kyrkans torn ligger en grotta där jungfru Maria bebådades av ärkeängeln Gabriel. I den övre kyrkan är stengolvet utsmyckat med mosaiker. Där finns ett galleri längs väggarna i kyrkan med många bilder och gestaltningar av Maria.

Såväl motionärerna som initiala efterforskningar ger vid handen att det inte heller just nu finns något bidrag från Sverige i samlingen. Det är även tveksamt om det hittills är några andra kyrkor än romersk-katolska som bidragit till utsmyckningen, vilket gör att en gåva från den evangelisk-lutherska Svenska kyrkan även skulle resa ekumeniska frågor.

I motionen anges att en av motiveringarna för en gåva och konstnärlig gestaltning från Svenska kyrkan av Maria skulle kunna vara tecken på att katoliker och lutheraner tillsammans uppmärksammar reformationsåret 2017. Sverige och Svenska kyrkan har viktiga uppgifter i relation till detta reformationsår. Så kommer t.ex. vid reformationsdagen den 31 oktober 2016, Lund att vara platsen för ett historiskt möte för att katoliker och lutheraner tillsammans uppmärksammar reformationen och många år av ekumenisk dialog mellan katoliker och lutheraner.

Att erbjuda och bekosta en konstnärlig gestaltning av Maria till Bebådelsekyrkan skulle kunna tas emot med uppskattning av den romersk-katolska kyrkan, och även uppfattas som en positiv gest. De som i första hand fattar beslut om att eventuellt ta emot en sådan gåva är ansvariga vid Bebådelsekyrkan i Nasaret samt den romersk-katolska kyrkan i Israel.

Det finns dock flera aspekter som behöver övervägas innan ett sådant erbjudande ges, inte minst ekumeniska. Projektet skulle med nödvändighet behöva göras i ett mycket nära samarbete och helst som ett samarbetsprojekt, mellan Stockholms katolska stift och Svenska kyrkan.

Dessutom skulle det vara viktigt att göra en ekumenisk analys av vidare konsekvenser i relation till kyrkogemenskapen i Lutherska världsförbundet och den Romersk-katolska kyrkan i Rom. En aspekt som även behöver belysas innan erbjudandet presenteras är om projektet skulle få några konsekvenser ekumeniskt i relation till Mellanösterns olika kyrkor, framförallt i Israel och Palestina. Specifikt behöver t.ex. redan initialt den Evangelisk-lutherska kyrkan i Jerusalem och det heliga landet (ELCJHL) kontaktas.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:84.

Utskottet noterar att förslaget kan ha en positiv ekumenisk potential för att utveckla och stärka kontakterna mellan den romersk-katolska och den lutherska kyrkofamiljen. Samtidigt är det viktigt att förstå i vilket sammanhang och i vilken teologisk tolkningstradition en sådan konstnärlig gestaltning av Jesu moder Maria skulle placeras.

Utskottet är tveksamt om förslaget är ekumeniskt genomförbart. Utskottet anser att det inte är rimligt att prioritera de ekonomiska och personella resurser som krävs. Utskottet föreslår att motionen avslås.

Uppsala den 29 september 2016

På Ekumenikutskottets vägnar

Daniel Tisell, ordförande

Stig Lundberg, sekreterare

Beslutande: Daniel Tisell, ordförande, Mattias Kristenson, Agneta Brendt, Lars G Linder, Anki Erdmann, Katarina Wedin, Anette Nordgren, Fredrik Sidenvall, Jan Olov Sundström, Madelaine Erlandsson, Magnus Hedin, Inga Alm, Lena Klevenås, Jesper Eneroth och Göran Karlsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Stefan Hortlund, Lars Jakobsson, Victor Backström, Dan Sarkar, Elisabet Stålhem, Lars-Ivar Ericson, Julia Kronlid, Margit Borgström, Moni Höglund, Agneta Granström och Anders Nihlgård.

Eu 2016:9

Biskoparna Ragnar Persenius och Mikael Mogren har deltagit i utskottets överläggningar.